ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 1 czerwca 1928 r.

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 11 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 7**

Kolizja interesów.

Od pewnego czasu toczy się dyskusja na terenie prasy, szczególnie prasy poznańskiej (Dziennik Poznański z dnia 16 maja i 20 maja br.), która dowodzi pewnej kolizji interesów wśród poszczególnych kategorji fabrykantów wódek, wywołanej jednocześnie z braku dostatecznej i odpowiedniej organizacji, któraby w interesie całego przemysłu wódczannego kolizje tę łagodziła i występowała w obronie przemysłu wódczanego.

Uważamy wzajemne napaści poszczególnych kategorji tego przemysłu za wysoce szkodliwe dla jego całości i to upewnia nas w przekonaniu, że zapoczątkowana akcja jest na zupełnie złej drodze z której jaknajprędzej zawrócić trzeba.

Należy niewątpliwie poznać tło całej sprawy, ażeby wyrobić sobie pogląd na jej obecny tok, oraz by móc stwierdzić, że obecne posunięcia niektórych przemysłowców niezupełnie były może celowe, skoro doprowadziły do bardzo ostrej wymiany zdań coraz mocniej uwidaczniającej się na zewnątrz.

Cała historja wynika z tego, że monopol spirytusowy przejął fabrykację wódek czystych, oraz zabronił produkować tychże fabrykom wódek znajdującym się w prywatnem posiadaniu, ograniczając ich wytwórczość tylko do wódek gatunkowych, mających zbyt, mocno ograniczony To ogranicza produkcję wszystkich fabryk, szczególnie zaś, znajdujących się w zachodniej Polsce, posiadających kolosalną produkcję przed wojną, przeznaczoną tak na potrzeby miejscowej ludności, jak również i na eksport.

Monopol spirytusowy pozatem wydając szereg okólników instruujących władze skarbowe o konieczności ostrego postępowania z producentami wódek, wrazie posiadania przez tychże nieprzepisowych butelek, lub też w wypadku znalezienia pewnych uchybień co do zawartości spirytusu, oraz redukujących kredyt akcyzowy, a także podwyższając koszt patentu akcyzowego, wytworzył niemożliwe wprost warunki egzystencji dla tego przemysłu, który znajdując się obecnie w sytuacji wyjątkowo trudnej chwyta się wszelkich sposobów, ażeby złu zaradzić.

Jednym z takich sposobów było stworzenie przez pewne nieliczne firmy „Związku Wielkich Fabryk Wódek Gatunkowych" w Warszawie, bez współudziału ogółu producentów, co ci ostatni uznali za postępowanie niesolidarne, dowodzące chęci odgraniczenia nielicznych firm od reszty przemysłu.

Jest to jeden z aktów obrony interesów, wywołanej akcją monopolu i ograniczenia produkcji prywatnej wódek.

Niewątpliwie główna przyczyna tkwi w tem, że dotychczas brak było organizacji poważnej, jednoczącej świadomy ogół producentów wódek, i że wskutek tego braku odpowiedniej organizacji, a także i środków pieniężnych przemysł wódczany nie mógł sobie wyrobić odpowiedniej pozycji wobec władz, oraz czuwać nad bezpieczeństwem tych interesów.

Wnioskując z prasy i komentarzy, akcja prowadzona dotychczas przez poszczególne firmy naogół wprowadziła dezorjentację, szczególnie w tem, że dziś żadna firma nie jest w możności stwierdzić, które jest wielkie przedsiębiorstwo, a które małe, oraz gdzie ma należeć, i do jakiej organizacji.

To zaś wszystko wywołuje rozgoryczenie i powoduje wzajemne ataki, co zaszkodzi niewątpliwie tylko celowej pracy.

Nie wątpimy też, że dojdzie do właściwej organizacji przemysłu, że organizacja tutejszych fabryk zajmie rzeczowe stanowisko, ale konsekwentnie tak wobec Związków powstających w Warszawie, jak również wobec władzy.

Okólnik Związku Fabrykantów

Audjencja u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej.

Przedstawiciele Związku Obrnoy Przemysłu Polskiego w osobach Pana Prezesa Samulskiego, p. dyr. Maciejewskiego, p. dyr. Szczepańskiego i p. dyr. Krzyżankiewicza byli przyjęci na 45 minutową audjencqę u Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, który zapewnił delegację o swojej życzliwości i sympatji jaką ma dla prac podjętych przez Związek Obrony Przemysłu Polskiego.

Podajemy niniejszem, iż w naszem posiadaniu jest spis inwentarza maszyn, pochodzących z likwidującej się w Gdańsku fabryki wyrobów drzewnych, jakotęż mebli, wyrobów ciesielskich itp. Jest możność zakupu tychże maszyn w całości lub też w części.

Maszyny te są w zupełnie dobrym stanie i odpowiadają wszelkim ostatnim wymogom techniki.

Objekt powyższy może być także całkowicie przeniesiony i zmontowany wedle planu urządzenia i rozmieszczenia w dotychczasowej fabryce.

Za całkowity objekt wynosi cena kupna gd. 28 000 płatnych ewentualnie w akceptach 3 miesięcznych z odpowiednim żyrem. Firmy interesujące się kupnem prosimy o skomunikowanie się ze Związkiem.

Ostrzeżenie Banku Gospodarstwa.

Bank Gospodarstwa za pośrednictwem naszem zwraca uwagę firm starających się o kredyty długoterminowe, by nie powiększali swych kont przez oddawanie prowadzenia starań o pożyczki adwokatom, gdyż ci bynajmniej nie mogą wpłynąć na pomyślne załatwienie sprawy. Bank daleko sympatyczniej traktuje w tych wypadkach pomoc organizacyj gospodarczych.

Zjazd Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodnieji Południowej Polski.

W piątek dnia 25 bm. odbył się w Katowicach Zjazd Zrzeszenia w sali Górnośląskiego Związku Pracodawców.

W skład Zrzeszenia wchodzą następujące organizacje: Związek Przemysłowców Kraków, Związek Przemysłowców Bielska, Białej i okolicy. Związek Fabrykantów w Poznaniu oraz Związek Przemysłu Przetwórczego w Katowicach.

Z ramienia naszego Związku wzięła udział w zjeździe specjalna delegacja z p. prezesem Samulskim na czele.

Do szczegółowego omówienia Zjazdu powrócimy w następnym numerze.

Port Komarno.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu listem z dnia 27 kwietnia rb. powiadomiło Związek, że od pewnego czasu starają się pewne sfery czechosłowackie zainteresować polski przemysł portem Komarno. Już dość dawno wysunięty został projekt urządzenia w porcie strefy wolnej do użytku Polski za pieniądze czechosłowackie. Wzamian za to przemysł i handel Polski miałby się zobowiązać do zwrotu w ratach rocznych kosztów inwestycyj. Wobec tego Ministerstwo Przemysłu i Handlu **prosi o wyrażenie opinji** do jakiego stopnia przemysł i handel polski zainteresowany jest w zrealizowaniu powyższych projektów i na jakich warunkach przyjąłby propozycje czechosłowackie.

Związek uprzejmie prosi o dostarczenie żądanych przez Ministerstwo danych do dnia 15 maja rb.

Izba Handlowa Egispko-Polska.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu komunikuje, że dnia 17 lutego 1928 r. powstała w Kairze Izba Handlowa Egipsko-Polska.

Prospekty i statuty są do przeglądnięcia w biurze Związku.

Eksport do Palestyny.

Na terenie Palestyny działa Konsulat Generalny Rzeczypospolitej w Jerozolimie (Konsul Generalny p. Tytus Zbyszewski, adres: Palestine, Bab-el-Zahre) do okręgu którego należy pozatem francuski teren mandatowy w Syrji, Irak i Cypr. Oprócz tego urzęduje na terenie tamtejszym Radca Handlowy dr. B. Hausner (adres: Tel-Aviv, Boulevard Rotschild 72 P. O. B. 225) w Tel-Avive istnieje pozatem Izba Handlowa Palestyńsko-Polska (Jehuda-Halevi str. 38).

Obniżenie podatku obrotowego dla artykułów pierwszej potrzeby.

Na skutek starań organizacji naszej łącznie z pokrewnemi są szanse zniżenia podatku tak dla przemysłu jak i handlu o 50 proc. stawek podatku przemysłowego. Związek w dalszym ciągu czyni starania by zniżka ta została wprowadzona jaknajprędzej.

Materjały do podatku przemysłowego (obrotowego).

Przystępujemy obecnie w przyspieszonym tempie do przygotowania materjałów, dotyczących reformy podatku obrotowego, chcąc wystąpić z inicjatywą o przeprowadzenie reformy tak koniecznej dla przemysłu. Sądzimy więc, że nasza inicjatywa znajdzie poparcie u członków i że będą nam w tym kierunku podane wszelkie potrzebne materjały.

Nie chcemy stawiać konkretnych pytań ze względu na wielką różnolitość z tem związanych postulatów i dlatego zwracamy się do WPanów o podanie nam swych uwag, w jakim kierunku winna reforma pójść, przyczem każde przedsiębiorstwo zechce uwagi swoje traktować **z punktu widzenia tych praktycznych doświadczeń,** jakie porobiono w zakresie obrotu i płaconego z tego artykułu podatku.

Zniesienie opłat przy wywozie mąki.

Już jest zdecydowane, że opłaty wywozowe przy wywozie mąki pośledniej pszennej będą zniesione. Obecnie czyni się zabiegi, by nastąpiło także zniesienie tychże opłat w odniesieniu do mąki pośledniej żytnej.

Odroczenie obrad pracodawców w Kopenhadze.

Projektowany na 23—26 maja br. Międzynarodowy Zjazd Pracodawców w Kopenhadze został w ostatniej chwili odwołany.

Podniesienie ceł na Litwie.

Litwa ma zamiar podnieść cła o 30 proc. od 1 października, w stosunku do wszystkich tych państw, z któremi nie posiada konwencji handlowej.

Sekcja Ceramiczna.

Płace. Ponieważ Związki zawodowe wypowiedziały na dzień 1 lipca br. obowiązującą umowę, motywując pójściem w górę środków utrzymania, oraz niezadowoleniem niektórych robotników, prosimy o uwagi jak się przedstawia sprawa z robotnikami w poszczególnych cegielniach, i jaka jest opinja członków odnośnie wypowiedzenia umowy.

Dalsze pertraktacje z Czechami.

Delegacja czechosłowacka wróciła do Warszawy a obecnie odbywają się jeszcze rokowania co do szeregu pozycyj poprzednio przez Polskę nieuwzględnionych, oraz co do niektórych nowych żądań. Nacisk Czechosłowacji idzie obecnie głównie w kierunku skór wyprawionych a w szczególności dalszych koncesyj co do odpadków, oraz koncesji co do skór podeszwianych. Na tym punkcie jednak delegacja polska już nic więcej ustąpić nie może i jak się zdaje nie ustąpi. Zresztą idzie już tylko o rzeczy mniejszej wagi m. in. jak drobne zmiany w uwadze 2 do poz. 57 (obuwie z różnokolorowych skór, guziki z orzecha kamiennego poz. 212. Zdaje się, że obecnie już dojdzie do ostatecznego porozumienia bez wielkich dalszych ofiar.

Przechowywanie i magazynowanie olejów mineralnych.

Ukazało się rozporządzenie Ministrów Przemysłu i Handlu Pracy i Opieki Społecznej oraz Spraw Wewnętrznych (Dz. U. nr. 53 poz. 508) o przechowywaniu i magazynowaniu olejów mineralnych przez zakłady przemysłowe.

Uzupełnienie i zmiany taryfy polskich kolei normalno-torowych.

Ukazało się rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 5 maja br. (Dz. Ust. nr. 53 poz. 511) o uzupełnieniu i zmianach „Taryfy Polskich Kolei Normalno-Torowych na przewóz osób, psów, bagażu i przesyłek nadzwyczajnych".

Stały podatek majątkowy.

Ministerstwo Skarbu ogłosiło projekt ustawy o **stałym podatku majątkowym,** który miałby być pobierany od 1. I. 1928 r. Zasadnicze cechy tego podatku są następujące:

1) Podatek będzie wymierzany od wartości wszelkiego majątku tak nieruchomego jak i ruchomego, wedle oszacowania dokonanego zasadniczo na okres trzechletni.

2) Podatek wynosić ma **5 (pięć) pro mille od czystej** wartości majątku, a więc od wartości po otrąceniu długów i ciężarów. Jedynie dla majątków, których wartość nie przekracza zł 15 000 ma się stosować obniżoną stawkę — **4 pro mille.**

3) **Wolne** od podatku będą osoby, których majątek nie przekracza **wartości zł 6 000.**

4) Od **całego** majątku, a więc tak znajdującego się w kraju, jak i zagranicą, opłacać będą podatek osoby, mające stałe miejsce zamieszkania w Polsce lub przebywające w Polsce dłużej niż rok, oraz wszelkie osoby prawne, jawne spółki handlowe i komandytowe, mające siedzibę lub zarząd w Polsce. Wszystkie zaś inne osoby płacić będą **tylko** od majątku znajdującego się w Polsce.

5) Nie będzie się doliczać do majątku osób **akcji i udziałów krajowych towarzystw i spółek.**

6) Do majątku głowy rodziny doliczy się wartość majątku małżonki i niepełnoletnich dzieci. Urządzenia domowe i przedmioty osobistego użytku płatników oraz ich rodzin **wolne** będą od podatku o ile ich wartość nie przekroczy kwoty **zł 10 000.**

7) **Nowowznoszone** budowle w **miastach,** jak również **części nadbudowane i przybudowane** tak mieszkalne, jak i służące dla celów **handlowych i przemysłowych wolne będą od podatku,** jeżeli budowę lub przybudowę wykończono w czasie od 1. I. 1922 r. do 31, 12. 1935 r. a to na okres 10-letni, licząc od chwili wykończenia.

8) W zasadzie wartość majątku oraz długów i ciężarów obliczy się wedle stanu z dnia **1 lipca** roku poprzedzającego trzyletni okres szacunkowy. Jednak wartość **przedsiębiorstw** prowadzonych **prawidłowo** księgi handlowe, obliczać się będzie wedle stanu w **dniu zamknięcia bilansu** za rok poprzedzający każdy trzyletni okres szacunkowy.

9) Normy szacunkowe majątków będą następujące:

a) przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych — o ile prowadzą prawidłowe księgi handlowe — wartości przyjęte wedle tych ksiąg,

b) dla innych przedsiębiorstw wedle sum rocznego obrotu,

c) dla budynków nierolniczych — skapitalizowany roczny przychód,

d) dla placów niezabudowanych — stosownie do rozmiaru,

e) dla praw majątkowych — skapitalizowanie wartości jednorocznego użytku,

f) dla gruntów rolnych — stosownie do obszaru i jakości, zaś dla lasów — stosownie do wieku i gatunku drzewostanu.

10) Minister Skarbu ustali na każdy trzyletni okres szczegółowe normy szacunkowe po wysłuchaniu opinji **Rady Szacunkowej,** w skład której wejdą poza przedstawicielami Ministerstwa Skarbu, Handlu i Rolnictwa 9-ciu przedstawicieli poszczególnych rodzajów majątków (po dwóch z wielkiego rolnictwa i mniejszego rolnictwa, oraz przemysłu i po jednym z handlu, rękodzieła i nieruchomości miejskich).

11) Ponadto ustalać będą na podstawie tych norm szacunkowych stan i wartość majątków — urzędy skarbowe I instancji, zaś prostować będą komisje odwoławcze przy każdej Izbie Skarbowej ustanowione. **Nie są** przewidziane komisje szacunkowe przy urzędach **I Instancji.**

12) Podatek ma być płatny w **dwóch** ratach równych, 1 kwietnia i 1 października każdego roku.

13) Podatek majątkowy ma być wolny od wszelkich dodatków na cele samorządowe.

14) **W roku 1928 ma być pobrana zaliczka** wedle wykazów, ustalonych do podatku dochodowego wpłaty zaliczkowe będą później zarachowane na stary podatek majątkowy za rok 1928.

Podajemy zasadnicze postanowienia projektu i prosimy o uwagi co do tego projektu, przyczem nadmieniamy, że „Lewiatan" wypowiedział się przeciw wprowadzeniu tego podatku. Zaznaczamy jednak, że w swoim czasie utworzona przy Ministerstwie Skarbu Rada Finansowa zaakceptowała powyższy podatek. Sprawa była również przedmiotem rozważań Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski na Zjeździe w Katowicach, który się odbył w dniu 25 maja br. (Referat, objął nasz Związek).

Przywóz eteru etylowego z zagranicy.

Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 kwietnia b. r. (Dz. Ust. Nr. 52, poz. 502) ustala:

Eter etylowy i jego mieszaniny ze spirytusem etylowym mogą być przywożone z zagranicy jedynie na zasadzie każdorazowego pozwolenia Ministra Skarbu, wydanego w porozumieniu, o ile chodzi o przywóz do celów leczniczych, z Ministrem Spraw Wewnętrznych, do innych zaś celów z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Wystawa polskiego przemysłu w Kairze.

Izba Handlowa w Kairze donosi nam, iż urządza w niedługim czasie wystawę próbek produkcji polskiej w własnych lokalach. Przytem Izba wyraża nadzieję, że przemysł polski zainteresuje się także wystawą próbek i weźmie w niej udział poważny.

Ponieważ istnieje szereg możliwości dla ożywienia stosunków handlowych między Egiptem a Polską, wskazanym jest by przemysł nasz przesłał swoje wzory do Izby Handlowej Egipsko-Polskiej w Kairze. Adres Izby jest następujący: Chambre de Commerce Egipto-Polonaise Le Caire 22, Rue el Manakh, 22.

Reklamacja dopłat przewoźnego na linji Kalety—Podzamcze.

Interesenci, którym nie zwrócono dopłat niesłusznie pobranych za przewóz na linji Kalety—Podzamcze w czasie od 15. I. do 15. 2. 27 r. mogą się zwrócić celem przedstawienia reklamacji do Związku w Poznaniu, przesyłając równocześnie listy przewozowe, pełnomocnictwo ze znaczkiem stemplowym 3 zł. oraz kwity na dopłacone kwoty.

W sprawie zastosowania się do rozporządzenia o oznaczeniu pochodzenia towarów.

Ministerstwo
Przemysłu i Handlu — Warszawa, 31 kwietnia 1928.
Nr. HW/1780

Otrzymaliśmy następujący list:

W dniu 25 kwietnia rb. upłynął termin określony na wejście w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21. 12. r. ub. o oznaczeniu pochodzenia niektórych towarów krajowych w wewnętrznym handlu detalicznym (Dz. U. R. P. r. 1928 nr. 7 poz. 43).

Mimo to jedynie nieliczni producenci zastosowali się do wymogów par. 1 tegoż rozporządzenia. (I to jedynie w branży perfumeryjnej w zakresie zaś produktów spożywczych i środków odżywczych żadnej zmiany na lepsze nie widać).

Pragnąc by bez konieczności wszczynania odnośnych procesów karnych stało się zadość wymaganiom paragrafów 1-go i 2-go rozporządzenia, Ministerstwa Przemysłu i Handlu tą drogą zwraca się z prośbą o pośrednictwo i wywarcie wpływu na firmy zarówno krajowe jak i zagraniczne, lecz produkujące w Polsce, względnie w odnośnym okręgu, lub w zakresie odpowiedniej gałęzi produkcji.

Dla uniknięcia wątpliwości Ministerstwo Przemysłu i Handlu prosi o zakomunikowanie odpowiednim firmom, że par. 2 objęte są wszystke bez wyjątku produkty, podpadające pod pojęcie: perfumerji, kosmetyki, mydeł i innych środków toaletowych, higjenicznych, dentystycznych, dezynfekcyjnych, farmaceutycznych, aptecznych, opatrunkowych itp.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu zwraca przytem uwagę, że skoro firmy ściśle krajowe, oznaczające towary w ten sposób, iż niema danej wątpliwości, że są one krajowego pochodzenia, pragną korzystać z ochrony przed konkurencją nielojalną (tj. usiłującą nadać towarom wyprodukowanym w Polsce pozory zagranicznych) to w konsekwencji danego rozporządzenia również powinny stosować się do wszystkich wymogów omawianego rozporządzenia, wydanego w ich interesie i na skutek ich pośrednich starań. Zasadę tę należy stosować więc względem wszystkich odnośnych produktów, gdyż inną drogą niepodobna jest zmusić firmy nielojalne do uczciwości.

Przyczem Ministerstwo nadmienia, że ze stanowiska wcelu rozporządzenia jest obojętne czy poszczególne firmy będą traktować oznaczenie wymągane przez par. 1 jako część składową znaku towarowego, czy też nie będą ich zgłaszać do rejestracji.

Ministerstwo Przemysłu i Handlu prosi o podanie całkowitej treści pisma do wiadomości owych firm i o wyrażenie życzenia, by zastosowanie się do treści rozporządzenia nastąpiło w czasie najkrótszym. Trzymiesięczny termin na wejście w życie danych przepisów był dany właśnie z tego względu, ażeby zainteresowane firmy nie poniosły zbędnej szkody z powodu zbyt szybkiego wejścia w życie rozporządzenia grudniowego.

Dyrektor Departamentu: (—) M. Sokołowski.

O opiekę nad Polakami zamieszkałemi zagranicą.

Na skutek zwrócenia się Towarzystwa Opieki Kulturalnej nad Polakami zamieszkałemi zagranicą im. Adama Mickiewicza do Związku w sprawie przyznania odpowiedniej pomocy, niniejszem uprzejmie prosimy naszych członków o łaskawe przekazanie odpowiedniej kwoty na rzecz tego Towarzystwa, które zasługuje na poparcie pod adresem: Towarzystwo Opieki Kulturalnej nad Polakami zamieszkałemi zagranicą im. Ad. Mickiewicza, Warszawa, Senatorska 8.

Na Ziemiach Polski Zachodniej **„Życie Gospodarcze"** jest jedynem pismem broniącem skutecznie interesów przemysłu.

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1928.

Armatura
Władysław Jezierski, w Poznaniu, ul. Słowackiego 38. Przedstawiciel „SAM" Sp. Akc. Münstermann w Katowicach.

Barwniki nietrujące
Domagalski i Ska., Poznań, św. Marcin 34 i Garncarska 8.

Bielizna
Jan Ebertowski w Poznaniu, ul. Wroniecka 6/8 tel. 2160-2825.
W. Rakowski w Poznaniu, ulica Pocztowa 1.

Chemikalja
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Czekolada
Goplana Tow. Akc. w Poznaniu, ul. św. Wawrzyńca 28.

Dezynfekcyjne środki, lyzol, kreolina
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Dezinfekcyjne środki
Wszelkie dla aptek, drogerji i fabryk dostarcza firma R. Barcikowski S. A. Poznań.

Dębina stolarska, dębowe dykty
B. Bystrzycki T. A. Orzechowo.

Druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122.
Drukarnia Polska, T. A. w Poznaniu, ul. św. Marcin 70.

Fabryka Czekolady, Konfektów, Cukierków i Drażetek
Venetia Sp. Akc. Poznań, ul. Dąbrowskiego 97 — Telefon 69-65.

Fabryka Farb
Wielkopolska Fabryka Farb w Poznaniu, plac Wolności 17.

Fabryka krawatów, szelek, rękawiczek i chusteczek
Hałas i Kajetaniak w Poznaniu, ulica Wielka 10.

Gazety
Kurjer Poznański, św. Marcin 70.
Orędownik Wielkopolski, ulica św. Marcin 70.

Getry (kamasze filcowe)
Poznańska Fabryka Getrów Właśc. Stefan Kałamajski, Poznań, Plac Wolności 6, Telefon nr. 2135—3300.

Instalacje
W. i St. Hedinger w Poznaniu, ul. św. Marcin 26.

Konfekcja męska
Lewandowski i Ska w Poznaniu ul. Wielka 11.
F. Lisiecki, Poznań, Stary Rynek 10.

Lakiery i pokosty
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Litograficzne druki
F. K. Ziółkowski i Ska w Poznaniu, Górna Wilda 122

Maszyny rolnicze
H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.
Centrala Pługów Parowych Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 28—30.

Mydła
J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc., Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Mydło szare (miękkie)
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5.

Oleje eterycz. i esencje
Domagalski i Ska. w Poznaniu, św. Marcin 34

Opakowania i kartonaże
F. K. Ziółkowski i Ska, Poznań, Górna Wilda 122.

Perfumy
J. i St. Stempniewicz w Poznaniu, ul. Głogowska 55.

Piwo
Browar Huggera w Poznaniu, ulica Półwiejska 25.

Rowery, części rowerowe
„Inventia" Spółka Akcyjna, Poznań

Samochody
Brzeskiauto Tow. Akc. w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 29.

Siatki druciane
A. Zwierzchowski i Ska, Fabryka lin konopnych, stalowych oraz siatek i wyrobów drucianych w Poznaniu i Czerwonaku, biura ul. Podgórna 10a tel. 4007.

Sukna
Poznańska Fabryka Sukna w Poznaniu, Naramowice.

Siatki żarowe
Żar Tow. Akc. w Nowym Tomyślu.

Sztuczny nawóz
Wielkopolska Wytwórnia Chemiczna „B L A S K", Sp. Akc. Poznań, Al. Marcinkowskiego 5

Tokarki precyzyjne
szybkotnące 180/280 × 1000,1500 i 2000 mm.
Tow. Akc. „Wiepofana" Poznań, Dąbrowskiego 81.

Transport towarów
C. Hartwig, Sp. Akc. w Poznaniu, ul. Towarowa 20.

Wagony i Parowozy
H. Cegielski Tow. Akc. w Poznaniu, Górna Wilda 142.

Wódki
„Akwawit", Tow. Akc. w Poznaniu, ulica Cieszkowskiego 5.

Zakłady Stolarskie
Zjednoczone Zakłady Stolarskie, Witajewski i Wojciechowski w Poznaniu, ul. Wybickiego 13-14

Wielkopolska Fabryka Wyrobów Papierowych
Kazimierz Świerkowski
Centrala i zakłady fabr. **Pleszew** Wlkp. — Telefon 55
Oddziały handlowe:
Poznań W. Garbary 49 Tel. 30-64
Bydgoszcz ul. Jagiellońska 29 Tel. 14-89
Największa w kraju mechan. wytwórnia torebek i opakowań

Związkowa Centrala Maszyn

Tow. Akc.

Ul. Ratajczaka 16 **POZNAŃ** Tel. 2280 i 2289

Maszyny i narzędzia rolnicze

wszelkiego rodzaju

oraz części zapasowe

Generalne reprezentacje:

H. Cegielski Tow. Akc.: garnitury parowe do młócenia

Massey - Harris: maszyny żniwne, motory naftowe

Aktiebolaget Baltic: centryfugi do mleka

Prosimy zażądać oferty! Prosimy zażądać oferty!

WIELKOPOLSKA FABRYKA FARB

ST. DYCZKOWSKI i S-KA

POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 17

TELEFON 28-06 ADRES TELEGR. „POLFARB".

UGRY	CZERWIEŃ SYGN.
UMBRY	CZERWIEŃ MODNA
CZERWIEŃ ANGL.	CZERWIEŃ BERL.
CZERŃ OLEJNA	CYNOBER IMIT.
CZERŃ FRANKF.	ŻÓŁĆ CHROMOWA
ZIELEŃ WAPIENNA	ZIELEŃ CHROM.
BŁĘKIT WAPIENNY	ZIELEŃ CYNKOWA
i inne	i inne

WSZELKIE FARBY DLA HANDLU i PRZEMYSŁU

NASZE FARBY

PRZEWYŻSZAJĄ JAKOŚCIĄ i DOBROCIĄ FABRYKATY ZAGRANICZNE

FABRYKACJA FARB NASZYCH SPOCZYWA W WYTRAWNYM RĘKU CHEMIKA FACHOWCA

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej T. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Władysław Szczepański.